

Rättsfallssamlingen

Mål C-469/17

Funke Medien NRW GmbH
mot
Bundesrepublik Deutschland

(begäran om förhandsavgörande, framställd av Bundesgerichtshof)

Domstolens dom (stora avdelningen) av den 29 juli 2019

”Begäran om förhandsavgörande – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29/EG – Informationssamhället – Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter – Artikel 2 a – Rätten till mångfaldigande – Artikel 3.1 – Överföring till allmänheten – Artikel 5.2 och 5.3 – Undantag och inskränkningar – Räckvidd – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna”

1. *Tillnärmning av lagstiftning – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29 – Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället – Tillämpningsområde – Verk – Begrepp – Självständig och enhetlig tolkning – Kvalificering av ett alster som verk – Kumulativa villkor – Det ankommer på den nationella domstolen att bedöma om så är fallet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artiklarna 2 a och 3.1)*

(se punkterna 18–20, 22–24)

2. *Tillnärmning av lagstiftning – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29 – Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället – Rätt till mångfaldigande och rätt till överföring till allmänheten – Åtgärder som innebär fullständig harmonisering – Undantag och inskränkningar – Nyhetsrapportering och citat – Fullständig harmonisering föreligger inte – Gränser – Iakttagande av unionsrätten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artiklarna 2 a, 3.1 och 5.3 c och d)*

(se punkterna 38, 42, 46 och 54 samt punkt 1 i domslutet)

3. *Tillnärmning av lagstiftning – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29 – Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället – Rätt till mångfaldigande och rätt till överföring till allmänheten – Undantag och inskränkningar – Räckvidd – Yttrandefrihet och informationsfrihet – Omfattas inte*

(Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 11; Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artiklarna 2 a, 3.1, 5.2 och 5.3)

(se punkterna 56 och 64 samt punkt 2 i domslutet)

4. *Tillnärmning av lagstiftning – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29 – Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället – Rätt till mångfaldigande och rätt till överföring till allmänheten – Undantag och inskränkningar – Nyhetsrapportering och citat – Avvägning som görs av den nationella domstolen – Förenlighet med de grundläggande rättigheter som är garanterade i stadgan*

(Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29, artiklarna 2 a, 3.1 och 5.3 c och d)

(se punkterna 71 och 76 samt punkt 3 i domslutet)

Resumé

Domstolen (stora avdelningen) tolkade i dom av den 29 juli 2019, Funke Medien NRW (C-469/17), upphovsmännens ensamrätter till mångfaldigande respektive överföring till allmänheten av deras verk samt de undantag och inskränkningar av dessa rättigheter som är föreskrivna i direktiv 2001/29.¹ Målet avsåg offentliggörandet på en dagstidnings webbplats av sekretessbelagda militära lägesrapporter som upprättats av en medlemsstat.

Det nationella målet rörde en begäran om förhandsavgörande som framställdes i ett mål mellan Funke Medien, som driver den tyska dagstidningen Westdeutsche Allgemeine Zeitungs webbplats, och Bundesrepublik Deutschland (Förbundsrepubliken Tyskland). Målet rörde Funke Mediens offentliggörande av vissa handlingar som av den tyska regeringen klassats som handlingar med ”begränsad distribution”. Förbundsrepubliken Tyskland ansåg att Funke Medien begått intrång i upphovsrätten till dessa rapporter och väckte talan om förbuds föreläggande mot bolaget. Denna talan bifölls av en regiondomstol och den domen fastställdes av en regionöverdomstol. Funke Medien överklagade regionöverdomstolens dom och vidhöll sina yrkanden att talan om förbuds föreläggande skulle ogillas.

Domstolen erinrade inledningsvis om att militära lägesrapporter endast kan vara skyddade av upphovsrätten under förutsättning att rapporterna utgör deras upphovsmans intellektuella skapelse som avspeglar vederbörandes personlighet och uttrycker hans eller hennes fria och kreativa val i samband med upprättandet av rapporterna.

Domstolen hade först att pröva frågan huruvida direktiv 2001/29 lämnar medlemsstaterna något utrymme för skönsmässig bedömning vid införlivandet av direktivets bestämmelser med nationell rätt. Domstolen fann att de bestämmelser i vilka det föreskrivs ensamrättigheter för upphovsmän att mångfaldiga² och överföra sina verk till allmänheten³ fullständigt harmoniserar det materiella innehållet i de rättigheter som är föreskrivna i dessa bestämmelser. Domstolen ansåg däremot att de bestämmelser i direktiv 2001/29 enligt vilka det är möjligt att göra undantag från eller

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10).

² Artikel 2 a i direktiv 2001/29.

³ Artikel 3.1 i direktiv 2001/29.

inskränka dessa rättigheter vid nyhetrapportering och citat⁴ inte utgör åtgärder som fullständigt harmoniserar räckvidden av de undantag eller inskränkningar som ingår i dessa bestämmelser. Medlemsstaterna ska emellertid utöva det utrymme för skönsmässig bedömning som de har vid genomförandet av dessa bestämmelser inom de gränser som uppställs i unionsrätten, för att upprätthålla en skälighetsavvägning mellan rättigheter och intressen hos de olika kategorierna av rättsinnehavare⁵, som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), samt mellan de olika kategorierna av rättsinnehavare och användarna av skyddade alster, särskilt deras yttrandefrihet och informationsfrihet,⁶ som även garanteras i stadgan, liksom allmänintresset.

Domstolen slog fast att yttrandefriheten och informationsfriheten inte kan, utöver de undantag och inskränkningar som är föreskrivna i direktiv 2001/29,⁷ motivera ett undantag från de ensamrätter i fråga om mångfaldigande och överföring till allmänheten som upphovsmannen har enligt samma direktiv. Domstolen erinrade om att förteckningen över undantag och inskränkningar i direktiv 2001/29 är uttömmande.

Enligt EU-domstolen ska den nationella domstolen inom ramen för den intresseavvägning som den domstolen – med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet – ska göra mellan, å ena sidan, de ensamrätter angående mångfaldigande och överföring till allmänheten som upphovsmannen har och, å andra sidan, de rättigheter för användare av skyddade alster som avses i undantagsbestämmelserna i direktiv 2001/29 angående nyhetsrapportering och citat, grunda sig på en tolkning av dessa bestämmelser som är fullständigt förenlig med de grundläggande rättigheter som är garanterade i stadgan, samtidigt som den respekterar bestämmelsernas ordalydelse och bibehåller deras ändamålsenliga verkan.

⁴ Artikel 5.3 c andra typfallet och artikel 5.3 d i direktiv 2001/29.

⁵ Artikel 17.2 i stadgan.

⁶ Artikel 11 i stadgan.

⁷ Artikel 5.2 och 5.3 i direktiv 2001/29.